Масса а мехкашкара пролетараш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областен комитета а Нохч-ГIалгIай АССР-а оргкомитета а орган

Кхаьра 14 Август. 1957 шу № 14 (2129) Мах 20 кеп.

Партийни, советски, комсомольски боахаман организацеш декхарийла я шоашта чуIе цIенош деш боахкача къахьегамхошта массайолча оагIорахьара новкъостал де

ЦIенош делга ма-могга тоаде

Советий Iаьдал болхлойи къахьегамхойи Iаьдал да. Цудухьа Советий Iаьдало ший беррига низ а уйла а тIайохийт берригача къахьегамхой боахам тоабе, культура лакхъе, уж масса а йолча оагIорахьа паргIата бахара.

Советий Iаьдал эттача хана, еза-йоккха промышленность эсал хиннай, машинаш ю заводаш кIезига хиннай, цхьайола машинаш вай мехка вIалла еш а хиннаяц, кхыйола промышленность геттара кIезига а эсала а хиннай. ТIехьа биса, тIемо бохабаь мехка боахам юха метта боалабе а, дIахо тоабе а дукха тайп-тайпара машинаш эшаш хиннай. Уж машинаш нонагI яраш капиталистий мехкашкара ийца хьакхахьа езаш хиннай. Вай мехка социализм оттаяр а, из тоабалар а ца дезаш болча капиталисташа, эшаш йола машинаш йохкаш хиннаяц, социализм оттаяра гIулакх чакх ца далийта гIерташ.

Цудухьа Ленина хьехамца парте оттадаьд хьалхах мехкадаьтта, кIор, чон, аьшк, болат доккхаш, масса а йола тайпа машинаш еш йола, еза-йоккха промышленность тоаеш а, керда хьаеш а, цун низаца кхы йола промышленность а, юрта боахам а тоабеш, мохк социализме бига беза, аьнна.

Цу Ленина наькъаца социализм оттаеча хана, наха чубаха цIенош, пачхаьа хана городашкеи, городий поселкашкеи хинначарел 3,7 дакъа дукхагI дале а, наха кхоачамбеш дац, хIана аьлча, тIехьарча фашистий тIемо 1.700 городи, поселоки, 70 миллион квадратни метр нах чубаха моттиг а йоха яь 25 миллион адам чубаха цIа доацаш биса хиннадаь, ужаш юха метта оттаеш а Iалаьмате дукха кхахьега дийзадаь.

Цул совх бахара паргIата боахам а, лорий новкъостал деш а советий Iаьдало къахьегача наха эшаш долча гIулакхий чIоагIа йоакхо ярца вай мехка баха нах дика бийбаб. Из а да наха чубаха цIенош ца тоъара бахьанашта юкъера цхьа бахьан.

Цу ше долча хIаман лоархIам а баь ССКП Центральни Комитето а СССР Министрий Совето а оттадаьд 10—12 шу далалехь ше волча сага, паргIата чубагIа моттиг хургйола цIенош долда, аьнна.

Iалавмате сиха цIенош делга наха а, мехка а чIоагIа эшаш доладаь, XX съездо 1956—1960 шерашка цу гIулакха оттаяьча планал совх 10 миллион квадратни метр цIенош долда аьнна оттадаьд ССКП Центральни Комитето а СССР Министрий Совето а.

ТIеххьарча шерашка вай республикан столица—Шолжа-ГIала доккхий хоза цIенош даь, паркаш дика тоаяь, улицаш тIа бульвараш яь, гаьнаш егIа чIоагIа тоаяь хозъяьй. ТIеххьарча 5 шера Шолжа-ГIаличу 150 эзара квадратни метр цIенош даьд, юххерча 3 шера уж мессал цIенош кхы дергдолаш а да Iаьдало, бахача наха шоашта дераш доацаш.

ССКП Центральни Комитетои СССР Министрий Советои, парте XX-ча съезда решенеш кхоачашъеш баьча соцамо Нохч-ГIалгIай АССР юха а оттаяь шоай даьй мехка цIабаьхкача нохчаштеи гIалгIаштеи 20 эзара гергга цIенош да де дезаш. Царех хIанзолца хьадаьраш цхьа эзар гаргга цIа мара дац. Цу цифраша йоах дукха нохчийи гIалгIайи дезал, цIенош даь а ца доалаш Iана кIал бахара бокххкерам ба.

Из гIулакх иштта во латтара эггара хьалха бехке бараш респотребсоюзен, совхозийи, юртийи кулгалхой ба. Цар ший ханнахьа дала дезачоа ссуда луш а, яла езачоа цIенош деча эшаш йола хIама луш а, уж хIамаш цIенош деча метте дIаяхьа машинаш, говр-ворда, кхыйола транспорт луш а новкъостал дац. Дукха ха йоаю, цIенош дераша, ссуда деха ухаш, из хьаденна ца боалаш, шифер, цIеношта тIаюла кирпишк, хьу, хьастамаш, кизгаш, кхы эша хIамаш еха ухаш, уж хIамаш хьаяла декхарийла бараш, цхьацца бахьанаш доахаш, ужаш хьаенна цабоалаш, тахан тха балха ди йисте даьннад аьле, цIенош дераш латта а латтите, уж хIамаш царна дIаяла декхарийла бараш цIаухаш. ЦIенош дерашта эшаш дола гIулакхаш де, ди-бийса ца къовсаш болхбе беза, уж гIулакхаш де декхарийла бараша. Болх цу тайпара вIашах ца беллача, ханнахьа цIенош даь йисте доахилга вIаштехьа даргдац, нах кийчо йоацаш Iана кIал гIоргба.

Наьсарен районе а, кхыча районашка а цIенош де тела ссуда тел, бокъо йоацача тайпара, цкъа луш 10 эзара сом луш дIа а тийнна, из ахча цIеношта а ца дохийташ харцахьа ахийта моттиташ я. Цу гIулахкашка чIоагIа хьажа, ужаш тахка деза района кулгалхоша.

Масса а меттера парте, профсоюзни, комсомольски организацеш ма-могга оарцах йовла еза гIишлонаш йира хьакъехьа парте а правительствос яь решенеш кхоачашъе.

Октябра 40-шу дизара сийна

Силос йоллара план кхоачашъяьй

Сийлахь-боккхача Октябра 40-шу дизара сийна Наурски районарча юрта боахама къахьегамхоша яхье а баьнна йиллача ханал хьалха силос йоллара шера йоатIаш йола план 103 процент кхоачашъяьй. ХIара цхьан фуражни Iатта 10 тонн лакхера дикал йолаш хьажкIий силос еллай цар.

Района колхозашеи совхозашеи соцам баьб планал совх 10 эзар тоннал кIезгах йоацаш силос йолла а, хIаьта хIара Iатта керта 10—12 тонн, жийна 15 килограмм хургдолаш доакъар Iалашда а.

Наурски хьайбаш лелархоша ахшера шура яккхарах хьахиннар талла а телла соцам бир шоай социалистически тIалоацам ханал хьалха 1 ноябре кхоачашба, хIаьта хьалха баьча тIалоацамал совх хIара Iаьттагара 200 кг шура яккхара, тIаккха ерирга а, цхьан шера 1.950 килограмм шура яккха, аьлча а, 1956 шерал 550 килограмм дукхах хург йолаш. Района колхозаша шоай таронаш а лаьрхIа тIалоацам биршера йоатIа шура дIаялара план 1957-ча шера 20 августа ханал хьалха кхоачашъя, хIаьта пачхаьалкхенга планал совх 500 центнерал кIезагах йоацаш шура йохка а.

ССКП Наурски райкома секретарь **Г. ИЛЮХИН**,
Райисполкома председатель **Е. РУСИН**,
Наурски МТС-а директор **И. ДЯДИЧЕНКО**,
Кировски МТС-а директор **Е. ИЗВАРИНА**.

БАЛХА ПЛАНАШ ТIЕХКХОАЧАШ Ю

Шолжа-ГIали тIарча Нохч-ГIалгIай республика бахарагIишлонаш хьалъеча, главни инженер новкъост Тангиев Iаддал-Хьамид а волаш болча треста кулгалхоша участкай къахьегамхошта хьалхишка шерра социалистически яхь а йоаржаяь дика производственни толамаш даьхаб.

Начальник Неминскийи партийни организацен секретарь Шлекини волча номер 17 йолча гIишлош хьалъеча управленен коллективо тIех дика къахьегара толамашца 1957-ча ах шера ерригача союзан яхье шоллагIа моттиг лаьцай.

Новкъоста Аллехвердовс кулгал деча номер 1 йолча спец. участкан коллективо «гIишлошъеча денна» сийна лаьрхIа 149.8 процент кхоачашъяьй ахшера йола шоай белха план.

Иштта дикача къахьегама толамашца белгалъяьнна я июль бетта балха план 146 процент кхоачашъяь треста начальник новкъост Сазонов волаш йолча автотранспортни коллонна, июль беттара социалистически обязательстваши белха плани 105,4 процентана кхоачаш яь номер 2 йола гIишлош хьалъеча управленен коллектив.

А. ДОДОВ.

Информационни хоам

Укх шера 12-ча августе ССКП Нохч-ГIалгIай обкома VI пленум хилар.

Нохчийи гIалгIайи къаман автономи юхаоттайира хьакъехь 12-ча ноябре 1956-ча шера ССКП ЦК-с баь соцам кхоачашбирах партен обкома хьалхарча секретара **н. Яковлес** яь доклад йийцар пленумо.

Нов. **Яковлева** докладах лаьца къамаьлаш дир н. н. **А. П. Костюченкос**—Шолжа-ГIалан Горкома секретаро, **Г. В. Калаговс** — ССКП Гумсе райкома секретаро, **Е. М. Столяренкос**— Ачхой-Мартански райкома секретаро, **Г. Д. Тангиевс** «Нохч-ГIалгстрой» треста керттерча инженеро, **М. П. Савченкос**— Советски райкома секретара, **А. Абдурохмановс** — Ножой-Юртовски райкома секретара, **Д. Г. Мальсаговс — Нохч-**ГIалгI. Оргкомитета члено, **О. А. Чахкиевс**— ССКП Обком, **Б. Д. Зангиевс** — ХIирий АССР-а Министрий Совета председатела, **С. С. Бутенкос** — 1917-ча шера денз ССКП член волча, **Х. Б. Даудовс** — Нохч-ГIалгIай обкома инструктора, **Д. И. Алехина** — РСФСР Министрий Совета председатела заместитела, **В. А. Татаезс** — Нохч-ГIалгIай Оргкомитета культуран управленен начальника, **А. Д. Даниялов**с — ССКП Дагестански обкома секретара, **Ш. Д. Сагаевс** — Нохч-ГIалгIай обкома секретара, **Т. К.Мальбаховс**— Кабардино-Балкарски обкома секретара, **З. С. Тангиевс** — Нохч-ГIалгIай АССР-а Оргкомитета председатела заместитела, **Н. А. Макаровс** — Нохч-ГIалгIай обкома секретара, **М. Г. Гайрбековс** — Нохч-ГIалгIай Оргкомитета председатела.

Пленуме къамаьл дир цун балхаца дакъа лоацаш хиннача ССКП ЦК Президиума членала кандидат а ССКП ЦК секретарь а волча нов. **П. Н. Поспеловс.**

Иштта организационни гIулакхаш а къоастадир пленумо.

ССКП ЦК-е болх бе из Iохьехарах пленумо Нохч-ГIалгIай обкома секретаралла мукъа а валийтар бюрона юкъера дIа а ваьккхар нов. **Н. Л. Макаров.**

Пленумо ССКП обкома шоллагIа секретарал а хержа, обкома бюрона юкъе вихьар нов. **О. А. Чахкиев.**

Сийлен доска

ССКП Грозненски райкома а райисполкома а белгалбахарца республикански Сийлен доска тIа бахийтаб:

Ленина цIерах йола колхоз (председатель нов. **Гагуев В. И.**, парторганизацен секретарь нов. **Билетов Л. С.)** 1957-ча шера цар заготовкаш яра а эцара а план 1 августа кхоачашъярна: шури — 110,5 процент, фуий план — 235,4 процент, тхана план—102,2 процент. Силос йоллара план колхозо 104 процент чхоачашъяй. Планах — 975 тонн йолла езача, из еллай 1.005 тонн. Силос лаьттагI йоллар дIаходода, соцадаьд хIара Iаьтта 10 тоннал кIезигах йоацаш силос йоллилга.

«Новый быт» цIи йола колхоз (председатель нов. **Карагичев В. В.**, парторганизацен секретарь нов. **Шербак И. С.)** 1957-ча шера 1 августа шера план кхоачашъярна: дулха — 100,7 процент, шури — 106 процент, фуий — 123,2 процент, тхана — 113 процент.

ССКП Наурски райкома а райисполкома а белгалбахарца республикански Сийлен доска тIа бахийтаб:

Кировски МТС (директор новкъост **Изварина Е. А.**, парторганизацен секретарь новкъост **Лопатин П. Д.)** 1957 шера 6 августа хьатIакхоачача хана МТС-н зоне чуйоагIаш йола колхозаша силос йоллара план 12.000 тонн йолаш 12.300 тонн йолларах.

«Красный знамя» цIи йола колхоз (председатель нов. **Коростов П. М.**, парторганизацен секретарь **Харченко С. А.)**

1957 шера 6 августа планах 2.750 тонн силос йолла езача метте 2.870 тонн силос йолларах.

Советски Союза Партийно-Правительственни делегаци ГДР-е хилар

7-ча августе Германен Социалистически Единни партен Центральни Комитето а Германски Демократически Республикан правительствос а кхайкарца доттагIлен визитаца Москвера Берлине яхай Советски Союза Партийно-Правительствон делегаци. Делегацена юкъе боагIаш ба ССКП Центральни Комитета Хьалхара секретарь Н. С. Хрущев, СССР-а Министрий Совета Председатела заместитель А. И. Микоян, СССР-а кхыча мехкашкарча гIулакхий министр А. А. Громыко, СССР-а арахьарча торговлен Министра заместитель П. Н. Кумыкин, ССКП Ленинградски горкома секретарь И. В. Спиридонов, ВЦСПС председатель В. В. Гришин, къахьегамхой депутатий Московский гIали совета исполнительни комитета председатела заместитель З. В. Миронова, ВЛКСМ Центральни Комитета секретарь В. Е. Семичастный. Иштта делегацен член ва СССР-а Германски Демократически Республикера посол Г. М. Пушкин.

Москвера эзараш къахьегамхой хиннаб делегаци накъа йоаккхаш. Делегаци накъа йоаккхаш иштта Н. И. Беляев а, Н. А. Булганин а, Г. К. Жуков а, Ф. Р. Козлов а, О. В. Куусинен а, М. А. Суслов а, Е. А. Фурцева а П. Н. Поспелов а, А. И. Косыгин а, М. Г. Первухин а, СССР-а министраш а, иштта кхыбараш а хиннаб.

Цу дийннахье а Германски Демократически Республикан столице — Берлине кхаьчай Советски Партийно-Провительственни делегаци. Берлинерча вокзале царна духьал баьхка хиннаб Социалистически Единни Партен Центральни Комитета секретарь Вальтер Ульбрихт, ГДР-а премьер министр Отто Гротеволь, иштта СЕПГ-а ЦК-н а ГДР правительствон а кхы бола кулгалхой а.

Берлинерча вокзалана хьалхарча майдане хиннача митинге Советски Партийно-Правительственни делегацега моаршал хоатташ къамаьл дир СЕПГ-а ЦК-н хьалхарча секретара новкъост В. Ульбрихта.

Юха жоп луш къамаьл даьча секретара новкъоста Хрушевс Н. С. коммунистически партен ЦК-а, Советски Правительствон а, дерригача советски адамий а цIерах дIейха моаршал делар ГДР-а дерригача адамашка. Ший къамаьлаца новкъ. Хрушевс белгалдаьккхар дерригача дунен тIарамашар Iалашбара Советско-Германски доттагIал чIоагIамаIан долаш хилар.

БIейхача безамца тIайцар митинге гулбеннача немецки къахьегамхоша Советски Союза а Коммунистически Партен а викалаш.

8-ча августе Берлине дIайихьар Германски Демократически Республикан Халкъа палатан заседани. Цу заседане дакъа лоацаш хилар Советски Союза Партийно-Правительственни делегаци. ЧIоагIача безамца, дIейхача моаршалца тIаийцар Палатан депутаташа Хрущев а, Микоян а, иштта кхыбола а делегацен членаш а заседане кхачар. Палатан заседане къамаьл дир Н. С. Хрушевс. Из къамаьл депутаташа ура а этта тIоараш деттарца тIаийцар.

8-ча августе Лейпциге кхаьчай Советски Союза Партийно Правительственни делегаци. Хуршев керте а волаш йолча делегацеца Лейпцига вахар СЕПГ Хьалхара секретарь Вальтер Ульбрихт. ЧIоагIача моарашалца, хоза хетарца тIаийцар Лейпцигарча къахьегамхоша Советски Союзера баьхка беза хьаьший.

Сейрийна, 9-ча августе Лейпцигерча Центральни стадионе дукхха а эзараш нах а болаш митинг хилар.

9-ча августе Ростока округе кхаьчар новкъост А. И. Микоян керте а волаш йола Советски Партийно-Правительствон делегацен группа. Царца цига кхаьчар Германски Демократически Республикан премьер-министр О. Гротеволь а. Iуйранна 8 сахьат даьлча ераш Засниц яхача гIали тIа кхаьчача, цига аккхарна духьал баьхка хиннаб дукха эзараш немецки къахьегамхой. Станцен перроне хиннача йоккхача митинге аккхарга моаршал хоатташ къамаьлаш дир Германски Демократически Республикан кхачан промышленноста министро К. Вестфола, СЕПГ Ростокски окружной комитета хьалхарча секретара Карла Мевиса, Ростокски окружной Совета председатела Ганса Варнкес.

Цу дийнахь чкъаьрий комбинатага хьожаш хилар советски викалаш.

Цу дийнахь цига хиннача митинге ше даьча къамаьлаца новкъоста А. И. Микояна чIоагIа баркал аьлар бIейхача безамца шоаш тIаийцача Ростокски округа къахьегамхошта.

Шолжа-ГIала хьалъеш латт.

Сурта тIа: Красни фронтовикай улица.

Нч Кобнашвиле сурт.

ПРОФСОЮЗИЙ 50 ШУ ДИЗАРГА

Коммунистически партес кулгалдар—кердача толамий лард я

Шовзткъеи итт шера ше хьабахьа никъ хьалхарча эрсий революцен шерашкара болабаь, советий Iаьдал эттача денз къахьегамхой йоккхагIа йола организаци хиннай профсоюзех. 1 январа 1957-а шера лаьрхIачох, вай мехка профсоюзашта юкъе боагIаш 47146379 саг болхлой, гIулакхебарий, дешархой бар. Советски профсоюзаш эггара йоккхагIа я дерригача дунен тIа а. Хьалхарча моттиге латт уж шоай организационни балхах а. Советски профсоюзашта юкъе боагIаш ба шоай лоIамах предприятей, организацей, дешара заведеней къахьегамхоех иттанех ийс дакъа.

Вай мехка профсоюзни болама дерригa толамаш даьхад цун идейни кулгалхо а дог ураоттадер а Коммунистически парти хиларах. Боккха теркам бора профсоюзашта партес, В. И. Ленин дийна волча хана; цо дукхаза а дувцар профсоюза гIулакххаш ший съездашка. Укх сахьате партес, цун Центральни комитето хIара денна гIо ду профсоюзашта. ССКП ЦК Президиума юхайолаяьй профсоюза гIулакхаш съездашка дувцара ленински практика. Цу гIулакхашта боккха теркам баьб партен XX съездо, ЦК декабреи февралеи хиннача Пленумаша.

Шоаш хьахиннача хана денз социалистически мохк дегIаахара масса а этапашка профсоюзаша коммунистически партен политика дIакхихьаьй. Партес кулгал дар, марксизма-ленинизма идеяш нийса хилар — профсоюзий низий хьаст ба, цар толамий лард я.

Советски профсоюзаша цхьа барт болаш дорх кхайкайир дукха ха йоацаш гучаяьннача Маленкова, Кагановича Молотова антипартийни группана. Партен генеральни линен тийшаболх бе гIерташ хиннараш боагIача бесса юхатехаб. Цар лийрхIачарех дар болхлой класса цхьоале а чIоагIо а юхаяр, халкъа а цун организацей а, царца профсоюза а, партенеи цун ленински ЦК-неи гонахьа кхотабалар дохадар. Цхьабакъда иззаморг цIаккха хургдац. Советски профсоюзаш масса хана ихай, хIанза а йолх Коммунистически партенеи цун ленински Центральни Комитетани тIеххьа.

Профессиональни союзий 50 шу даьннад

Укх шера шовздткъеи итт шу дуз вай мехка профессиональни союзаш вIашагIъехка. Большевистски партес доал дарца хьахинна профсоюзаш шоай болх дIаболабаьча хьалхарча деношкара денз болхлой классо царизманеи буржуазенеи духьала лоаттабеча къовсаман юкъе революционни организацеш хинна дIаэттар. 1917 шера профессиональни союзаш социалистически революци ярна лелабаьча къовсама юкъе хьалхле лелаеш йола организацеш яр. Советски профсоюзаш социалистически боахам хьалбарна массайолча хана коммунистически партен политика, цун никъ дIахьош, коммунизм хьалъярна доккха дакъа лоацаш хьайоагIа. ХIанз укх сахьте профсоюзаша лоархIамера болх бу коммунистически партен XX-ча съездо оттаяь йола вай мехка коммунизм хьалъяра план кхоачашъяра болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхера барий низаш вIашагIдохкарна.

Профсоюзий шовзткъеи итт шу далар дездеш вай республикерча профсоюзни организацеша шоай болх дIахьо профсоюзий болх тоабара, боахама культура а дегIайоалара, производстван доал дарна къахьегамхой кхы а дуккхагIа юкъе озарна, 1957 шера оттаяь йола производственни планаш кхоачашъяра, Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 40 шу дизара сийна тIаийца декхараш кхоачашдара къахьегамхой низаш тIадахийтарна.

Республике предприятешкеи организацешкеи чакхйоалаш латт болхлой а гIулакхерчар а собранеш. Укх шера 4-ча августа чакхъяьннай ейча атлетиках йола яхь. 25-ча августа Кирова цIерагIа йолча салаIара а культуран а парке Нохч-ГIалгIай Совпрофа торжестван пленум хургъя.

Цу пленуме бехаргболаш ба предприятей, организацей дикагIа бола, хьалхале лелаю болхлой, гIулакхера бараш, профсоюзий актив. ПленуматIа предприятешка хьалхле лелаеча болхлошта, профсоюза къаьнача членашта сийлен грамоташ лургъя. Парке шоай говзал хьахьокхаш профсоюзий клубашкара художественни самодеятельность хургъя, дIаоттадаь предприятей, организацей Сийлен доскаш хургда. Из деза доккха ди дездеш кхоъ эзар гарга саг хургва.

Цул совгI ВЦСПС Президиума соцам барца чIоагIъяь я профсоюзий 50 шу далара сийна йола наькха тIа йолла значек, укх бетта чакхйоаккхаргйолаш я къахьегама а болхлой класса вахара а хьакъехьа йола кинофильмай фестиваль.

Т. ТЕБОЕВ.

Масса оагIора тоаде юрта боахаман балхаш

Барт тайна балхий

Первомайски района Орджоникидзе цIерах йолча колхозе доаханна доакъар кийчдара болх мела лелар. Колхоза партийни организацеси правленеси соцам бир доакъар кийчде балхий бе, аьнна. 28 июле, кIирандийнахьа, баьча балхех дакъа лаьцар цIабаьхкача гIалгIай 40 совх саго.

4-ча августе, кIирандинахьа, вIашагIтехача балхашка дакъа лаца гулбелар боккхий нах а кагийрхой а тайп-тайпарача къамий — гIалгIай, хIирий, эрсий — 50 саг совх. Довкъаш долаш, техниках пайда эца йиш йоацаш дукха моттигаш хиларах, доакъар мангалашца хьакха дезаш хул цу колхозе.

Капийрхошта хьокъаме болаш болх бир 75 шу даьннача Аушев Махьмада, 60 шу даьннача Балаев Уддина, 55 шу даьннача Гандаров Хьадиса. Дикача балхаца белгалбаьлар Балаев Мовли, Гандаров Сулумбик, Чапанов Махьмад Сали, Хинчагов Григорий, Хинчагов Арсен кхыбараш а.

Цу балхех дика дакъа лаьцар 10 саг чувоагIача комсомольций группас (секретарь Багаев Арон).

Сийранна бархI сахьат даьначул тIехьагIа болх лаьрхIача хилар: мангал хьакха яьна 13,5 г. аргIаш даь даьнна 12,5 га.

Партеси правительствоси советски халкъа хьалхашка оттадаь декхар гаргарча шерашка хIара сага лаьрхIа дулхеи, шуреи, даьттеи даккхар США тIехьакхер кхоачашдара шоашта могачох гIо — новкъостал ду Орджоникидзе цIерах йолча колхоза колхозникаша.

Т. АРЧАКОВ,
ВЛКСМ Первомайски райкома инструктор

Говзанчий керда отряд

Наьсарен районера зооветтехникум яьккха баьннаб 140 саг. Царна юкъе ба агрономаш, зоотехникаш, механизатораш. Из техникум яьккха бола къона говзанчаш накъа баха вIашагIкхийтабар цу техникума дешархой а, хьехархой а, районера кулыгалхой а, иштта кхы бола нах а.

Гуржий ССР а Къилбаседа-ХIирий АССР-е а хьожабаьб дукха а студенташ. Нохч-ГIалгIай республике юртабоахаман балха тIа хьожаваьв 25 говзанча.

Дика дешарца техникум яьккха бола Цаголови, Хасанови Тимерязева цIерах йолча юртбаохаман академе деша бохийт.

А. О. МАЛЬСАГОВ.

«ГIалгIай» совхоза хьалхарча отделене (Йоккхача Ачалкхе) хьайбашта силос йоллара болх дика лел.

Плиева сурт.

Хьаьналца беш бола болх

Дуккха а гIалгIай дезал баьхкаб «Назрановский» совхоза Пхьиле-къонгий юртарча отделене Казахстанера а Киргизера а баха цIа. Царех дукхах бараш совхоза отделене дика къа а хьегаш, балха тIа боккхий толамаш боахаш ба.

6 къахьегамхо ва дукха ха йоацаш Киргизера цIавенача Гиреев Борза Джабраила дезала юкъе. Уж ялхxе а дезалхо совхозе дика болх барца а, хьаьнал хиларца а юртахоша дика сий деш ва. Дика болхло а тешаме саг а хилара тарра совхоза отделенен гIишлонхо бригадан бригадирал вахийтав новкъост Гиреев Джабраил.

Гиреев Джабраила дезал дика болх барал совх, хIанз укх сахьта, мукъа ха йолча хана, шоашта цIенош деш ба.

Иштта дика болхлой хиларца белгалбаьнна ба цу юртарча Котиев Iовдарха дезал а. Цун дезала юкъе ялх болхалова. Уж ялхxе а совхоза отделене дика къахьегаш а хьаьнал белхаш деш а ба.

Ше вокkха саг вале а болх буташ вац Iовдарха а. Из, совхоза отделени вIашагIъеллача хьалхарча ден денз хьа, хатIа а ваха, совхоза ялат лорадеш ва.

Цу тайппара, дуккха а ба Пхьиле-къонгий юртарча совхоза отделене хьаьнал болх беш бола къахьегамхой.

Цхьаккха а шеко яц цар социалистически хьисапаца хьегаш долча къано касттача хана цар материальни хьал лакхадаккха а боахама хьашташ Iалашда а торо хулийтарг хилар.

Аьлти-юртарча отделенен шоллагIча бригада

Паччахьалкхен деккар кхоачашдарна шоай беррига низ тIа а бахийта социалистически кхашка а хьаттартIа болх беш ялат цIендеш а паччахьалкхен из кийчдеш а, кхашкара наргаш а помидорам чуэцаш, Iана хьайбашта силос а кийчъеш, болча болхлошта юкъе къаьстта белгалбаьнна дика болх беш ба шолагIча бригадацара н. н. Чимурзиев Салман, Оздоев Ваха, Гойгова Долотхан, Гойгова Шариат Мальсагова Золотхан кхы бараш а шоай дийнахьара норма 120—140% кхоачашъеш. Ший болх дика бовзаш, ший хьокхамца дика болхлошка болх байташ а из мишта байта беза а ховш ва 16 шерра бригадирал болх беш вола шоллагIача бригада бригадир Богатырев Нурудин.

ОРЦХАНОВ.

Терко йоацаш бода болх

КIеззига мара цIабаьхкабацар Пхьиле-къонгий юрта отделенера гIалгIай отделени вIашагIъеллача хана, дале а, шоай беррига низ ураоттабаь, эшамашка ца хьожаш ялаташ кхедара балхаца а кхыча балхашца а дизза дакъа лоацаш хьабаьхкаб отделенен болхлой. ХIанз цу отделенена чудоагIаш да 500-нел совх цIа. Цо хьахьокх болхлой кхоачам бизза болаш хилар. ХIаьта а, балхаш тоа ца даларал совх тIатIа а кIалдусаш латт.

Эггара хьалхара бахьан да болхлошта юкъе политико-массови болх ца лелабар а, цу балхаца безам болаш партийни профсоюзни комсомольски организацеш ца хилар а.

Ши кIира дала доалл кIа хьекха а даьнна чудена тока тIа латта, догIо дошадеш малхо докъадеш. Цул совх 200—300 тонн фуна дита кIа а латт хьаттар тIа. Из чудилла дезаш йола моттиг хIанз а хоадам банза я.

Кхы а вогIа латт силос лаьтагIа йоллара гIулакх. Силос Iан тIехь хьайбашта дика доакъар хилар массанахьа ховш да. Силоса лаьрхIа дIайийнача 110 гектарах 30 процент мара хьекхаяц. Вожъяр, гидуаргаш къа а енна хьакха йишйоацаш йисай районо ханнахьа автотранспорт ца ялар бахьан долаш. Наггахьа ши-кхо машин йоагIа, уж а болхлой бац, яхаш, делкъелца сайце латташ хул. ХIанз деча боралца доакъар Iалаш дулургдац отделенега. Цу гIулакха сихха оарцагIа йовла еза совхоза а районни партийнии советски организацеш а, хIана аьлча, отделенена кхы тIа доагIаргдола цхьа-ши эзар хьайба ца лаьрхIача а, хIанз долаш долча 250 хьайбанна кхоачамбалла доакъар Iалашдаьдац отделенено йол а силос а дeррига цхьана лаьрхIача а.

Сенах бIубенна багIа, селла сатийна, районни кулгалхой шоай хьалхарча аргIанцарча декхарашка ца хьожаш?

А. ПЛИЕВ.

Сурта тIа: Наурски районерча чхьагIар доаккхача совхозе силос йоллаш боахк.

Смолянинова сурт.

Къахьегамхой хьашташ Iалашдарна шовздткъеи итт шерара къовсам

СССР Профессиональни союзий шовздткъеи итт шу дизарга

Укх шера шовздткъеи итт шу дуз вай мехка профессиональни союзаш вIашагIъехка. АхбIаь шу да Коммунистически партен кулгалца коммуниз хьалъяра гIулакха, болхлой, берригача къахьегамхой хьашташ кхоачашдарна профсоюзаша къовсам лоаттабу.

Россен болхлой класс пролетарски дуккхача наьха профсоюзаш вIашагIйохка йолаелар эрсий хьалхара революци хиннача шерашка. Уж хьахилар большевистски партес кулгал а деш, цунна ловш хиларах.

1905 шера В. И. Ленина яздора партен Одесски комитета секретарага С. И. Гусевга: «Российски социал-демократенна лоархIаме да дIадолачу хьалхарча хана профессиональни союзех нийса нота лацар, долалушехь а цу хьакъаьхьа социал - демократически почин, социал-демократически дакъа лоацилга, социал-демократически кулгал делга де деза (Соч., т. 34, 309 оагI).

Ленина аьннар дIахьош партен дуккха а викалаш бар цу шерашка профсоюзаш вIашагIйохкаш болх беш. Петербурге металлистий профсоюз вIашагIъеллар а цун член хиннар а М. И. Калинин вар. Луганскерча металлисташа шоай профсоюзан правленен председателал хержар К. Е. Ворошилов.

Парти юха ца йоалаш тIагIертта дIахьош яр профсоюзаш «нейтральни» хила езе яхаш меньшевикаш оттадаьчоа духьалара никъ, болхлой класса революционни организацеш уж хилийтарна чIоагIа къовсам лоаттабора. 1905 шера цар активни дакъа лаьцар дукхача стачкашта, демонстрацешта юкъе, Ерригача Россе эттача политически гIулакхашта, герзашца кийчъяьча декабрьски восстанен юкъе. Революционни къовсама цIера юкъе хьа а хилар, шоайх беча хьалхарча тохкамах чакх а яьлар профсоюзий дуккха организацеш. 1907 шу долалуш Россе йолаш лоархIаш яр 245 эзар болхло чувоагIаш йола 652 профсоюз.

Февральски буржуазни-демократически революци котъялча профессиональни болам керда болабара эшаш дола хьалаш хьахилар. 1917 шера май бутт тIакхоачаш профсоюзашка цаI ах миллионага кхоачаш болхлой а гIулакхера нах а бар. Цхьабакъда уж дукхагIа яраш производственни признаках боацаш, цехови признаках къахьегамхой вIашагIтеха моттигера организацеш яр. Мехка профсоюзаш йола вIашагIтохар наькъ тIа лоархIамера гIа боккхилга хилар 1917 шера июнь бетта Профессиональни Союзий Всероссийски Центральни Совет — ВЦСПС хьаяр.

Революци дегIайоагIаш наьха инициативас дийн йир молагIча профсоюзаца уж бале а предприятешкара болхлой вIашагIтохаш йолал керда организаци — фабрично - заводски комитеташ. Фабзавкомаша профсоюзашца цхьана дуккха а гIулакхаш дир герзашца кийчъяь Октябрьски революцен восстани кийчъярна. ТIехьагIа 1918 шера январа бетта Ерригача Российски профессиональни союзий 1-ча съездо соцам барца шаккъа а организаци вIашагIкхийтар. Фабзавкомаш профсоюзий хьалхара организацеш хилар.

Керда общества хьаераш

Болхлой классага Iаьдал бекхаьчачул тIехьагIа профсоюзий гIулакх а цар декхараш а шоай ларда тIара хувцаделар. Цхьабакъда, Советски строй эттача хана а доккхий гIулакхаш де дезаш яр профсоюзаш. «Уж хул, — йоахар В. И. Ленина, — керда общества хьаеш йола кертера яраш, хIана аьлча из общество хьаде йиш йолаш миллионаш нах мара бац» (соч., 28 т., 404 оагI.).

Пролетариатан система юкъе лоархIамера моттиг дIалаьцар профсоюзаша. Советски халкъ накъа доахаш бола низ ба — болхлой классан хьалхара отряд йола Коммунистически парти. Профсоюз я парти нахаца вIашагI ювзаш йола «оаса». Партес ший болх дIахьо профсоюазшка гIолла.

Паччахьалкхен организацияц профсоюзаш. «Из кхетам лу организаци, нах юкъе увза, Iомабу организаци, из я школа, кулгал дара школа, доал дара школа, коммунизман школа (В. И. Ленин соч., 32 т., 2 оагI.).

Ленина яьххача тайпара уж советски профсоюзаш хиларах цар вIашагI а бийхкаб вIашагI а бехк шоай практически болх. Советски Iаьдал эттача хьалхарча шерашка денз цар активно дакъа лоац паччахьалкхен а, боахаман а культуран гIишлонаш хьалъярах. Цар гIонаца вIашагIъеллай керда паччахьалкхен аппарат. Кхыча паччахьалкхен интервенташ тIа баьхкача хана, граждански тIом болча хана цар дакъа а лоацаш вIашагIтехаб Советски паччахьа тIема низ.

Наьха боахам меттаоттабарна, мехка ленински индустриальни план кхоачашъярна шерагI дIабоаржабаь лела бора къахьегамхошка производствана кулгалдайташ бола профсоюзай болх. Къаьстта лоархIаме ба профсоюзаша производственни совешанеш еш, тарификацен гIулакхаш деча хана дакъа лоацаш, коллективни договораш еш лелабу болх. Къахьегама дисциплина чIоагIъярна, къахьегама гIулакх лакхдарна кIезига болх баьбац профсоюзаша. Пхе шера лаьрхIа планаш толамашца кхоачашъярна гIо а деш, ударникийи, социалистическийи яхь дегIа йоалайора цар.

Доккха новкъостал даьд профсоюзаша юртабоахаман коллективизаци йолча хана а. Цар колхозаш тIа предприятей шевство вIашагI а елла, 25 эзар хьалхале лелаю болхало колхоза боахам тоабе дIабахийта хьахоржаш дакъа а лаьца, юртара культпросвет болх тоабир. Профсоюзаша юрташта даьча гIоно дикагI чIоагIдир балхлоштеи ахархоштеи юкъера доттагIал.

Боккха Даьхен тIом болча хана а профсоюзаш шоай болх фронта гIо деш дIабихьар. Болхлой класса е советски интеллегенцен а барригa низ мостагI вохаварна къахьегарна дIахьожабора цар. Цунца профсоюзаша йоакхо йора къахьегамхошта эшачоа, тIемахой а тIема инвалиди а дезалашта эшачоа.

Советски профсоюзаша кIезига болх баь бац тIом дIабаьнначул тIехьагIа наьха боахам юха метта оттабарнеи из лакхбарнеи къахьегамхой низ дIахьожабеш. Вай наха шоай майрача, низ ца кхобеш къахьегамаца геттара чехкача хана тоайир тIемо яь хала човнаш, доккхий толамаш даьхар промышленностеи юртабоахами дегIабоалабарна. Къахьегамхой материальни а культурни а боарам цунца лакх беннаб.

Советски профсоюзаш латт машара гIулакха тIехьа барех мехкашта юкъера болхлойи, профсоюзайи цхьоагIона болам дIахьош барех хьалхарча мугIаре. Кхыча мехка профсоюзашта цар доккха гIо-даьд. Дерригa дунен, ший мугIарца 88 миллион совх къахьегамхо вола, профсоюзни федераци вIашагIтохаш.

Масса йолча хана Советски паччахьалкхе дегIаярна, боахама, политически декхараш кхоачашдарна гIо а деш, масса оагIорахьа производства дегIа а йоалаеш, материальни, культурни къахьегамхой боарам лакх а беш, советски профсоюзаша кIезига болх баь бац вай мехка коммунистически общество хьалъяра гIулакха.

ХIаьта а доагIача тайпара хьалхишка латтача декхарашта жоп луш бац цар болх. ДукхагI йола профорганизацеш йоагIача тайпара инициатива йоацаш я производство дегIаярна дола гIулакхаш кхоачашдарна, рационализаторство, изобретательство лакх ярна, ССКП XX съездо оттадаь декхар да боахама а культурни а гIишлоний гIулакх лакхде а хIара денна къахьегамхошта наха коммунистически кхетам бала эшачоа кхоачам бе а аьнна.

Кулгал дара школа, боахама доалдара школа

Профсоюзий болх тоабара лоархIамегIара хьал июнь бетта 1957 шера хиннача ВЦСПС VI пленумо соцам баьча бесса цар болх эргабаккхар да.

Укх сахьате вай мехка 47 профсоюз я. Цар центральни комитеташ дукхагIа Москве я. Царна геттара хала да центрера эзараш хулча хьалхарча организацешта кулгал де. Цундухьа профсоюзий республикански, краевой, областен, городской, районни комитеташ я. ХIаьта а цу шерра дIаяьржача дуккхача зIамигача органаша хьалхарча организацешта боккъонца кулгалдар Iалашдац.

Цул совх, областашка, краяшка, республикашка шерра йоаца функцеш лелаеш — профорганизацей цхьанарча балха координаци еш — профсоюзий советаш я. Промышленностенеи гIишлонаш хьалъяреи управлени эргаяккхарах соцадаьд профсоюзий бокъонаш лакхаяха, цар декхарий го шербе. Профсоюзий советаш боккъонца йола кулгалду органаш хинна дIаотта еза.

Цудухьа дуккха профсоюзаш хилар пайдане дац. Царех дукхах яраш вIашагI а теха шеръяр тол. Цо кIезгъергъя районни, областен, краевой республикански комитетии дукхал.

Шеръяьча профсоюзий центральни комитеташа оперативни кулгалдара дерригa дозал моттигерча болхшта тIадахийта йиш хургъя — ший отрасль дегIаяра планировани еча дакъа лацара, алапи системаш эргаяхара, цхьа тарифно-квалификационни справочникаш, цхьа къахьегам лорабара боарамаш, спецбарзкъаш арахецара и. кх. д.

Профсоюзни болх организационни эргабаккхар эггара хьалха профсоюзни организацей лард йолча хьалхарча профсоюзни организацей болх айбар да.

Укх сахьате, совнархозаш а яь боахама кулгалдара дозал республикашка, краяшка, областашка, предприятешка юхехь даккхарах лоархIаме, хьалхарчул шерах, къахьегамхой производстван управленен юкъе боалабе йиш я. Боахама гIулакхаш кхоачашдарна наьха производственни опыта теркам баро вIаштIехьадоалийт пайда ца эцаш юхе дисараш дикагIа гучадаха, паччахьалкхен управленен а планированена гIулкх тоаде. Къаьстта хIанза лоархIам болаш да профсоюзаш масса боахама управленен а планированен а органашца дакъа лаца дезаш хиларах В. И. Ленина аьннар.

Дерригдунен VI фестиваль

Укх сурта тIа фотоаппарата объективо хьалаьцараш Нохч-ГIалгIай республикера Дерригача Дунен VI — фестивале баха кагийрхой ба Цейлонера венача зIамигача сагаца.

Иржанский И., фото.

Фестивальни Москва

Таксе шофер соца а вийя, милиционера новкъоста санна хьехам бу: «новкъост, Максим Горьке цIерах йолча улица оагIорахьа дIаваха хьашт а дац хьа. Цига эстафета я». Делкъа ха. Телевизор хьайийлача цун экрана тIа моллагIа дийнахьара передача яц, сакъердаме дог-уйла айдеш Фестивальни передача я из. Цхьан парке оттадаь кхычапаччахьа карара баьхкача артисти концерт да хьахозар. Телецентра сарралца болх бу. Сайре. Иллюминацен лампашца сийрда яьха нахах йизза я улицаш. Норвежци цIе кийнаш гуча лелх, кIай чоалбаш хьерчача сирийцашта юхе, японци кимоно-американци доккха чаьтар долча Самбрерона юхе. МалагIа мотт ба наьха лурмата юкъе хьона хьа ца хозаш! Массанена, массанена а цхьатарра ховш да эрси меттал ши дош: «Машар!» ДоттагIал! Моаршалла тоIадаь бе доалла кулг кертал лаккагI ай а даь йоах австралийца, «Машар! ДоттагIал», гаьнарча Куба яхача острова тIара венача хьаьшага.

«Машар! ДоттагIал!» — Моаршалаца бела а къежаш йоах московски болхлоша французашка.

Бакъда, дешашца дIа ала хала да хIанз Москве доаллар. ХIара Iуйрина газетий киоскашка хул керда бюллитенаш: «Фестивала программа». Мел халахетар ду-кха цо фестивала делегаташта а москвичашта а! Ма дукха сакъердаме хIамаш дакха гонахьа, царга хьажа ма лоаца да-кха хьо ди!

Шотландски шахтера лаьрхIад: шахтерашка вIашагIкхийтта опыт дIа-юха эца, аьнна, е концерте ваха, е кинофестивале ваха, е шахматех сеанс долча ваха. Уж масса дараш а дита шахтераш болча ваха веза, хIана аьлча сакъердаме хинна ца Iеш, пайданеи эшаши да кхыча мехкашкарча новкъосташца къамаьл дар, шахташка цар малах техника лелаю хар, мел алапи цар ийду хар.

Ма хоза да-кха дерригача дунен тIара кагийрхой цхьана вIашагIкхийттача хана.

* * *

Диц лургдоаца дейнар

Рельсаш хиттачара тIех лелхаш чархаша деча таташца, ма-могга хьалхашкахьа йода поезд. Вогона корех ара хьажача бIаргагуш хьунаши, хиши, шаьра аренаши, керда цIеноши йоккха городаши. Иштта Москве чу кхаьчар Нохч-ГIалгIай республикера 150 фестивале вода турист вола хьалхара група а ийца йода «Грозный Москва» яха поезд.

«29 июль. Москва. Ма хоза я-кха хьа тайп-тайпарча меттала яздаьча плакаташца, тайп-тайпара бесаш долча байракхашца сийрда яьха улицаш...

...Эггира хьалха кхыйола делегацаш санна Москве йовзаш, цунах бIарг тохаш экскурси йир оаха. Москверча Паччахьалкхен университете, масса долча Кремлерча Дворецашка, Ерригача союза юртабоахаман Выставке Белорусски, Грузински, Эстонски, РСФСР-а, Казахски повильонашка, Советски техникан повильоне хилар тхо. ШоллагIча дийнахьа ленина цIерах йолча стадионе Международни цирке китайски акробаташа, цIи хезза волча Советски циркача йоккхача говзалаца, шоай гIулакх дика ховш еш йолча номераш ца салоIам хинна, чIоагIа раьза долаш даьгIар тхо. Иштта дика номараш яр «Зеленый театре» Израиль паччахьалкхера баьхкача жугаташи Iарабаши яьраш а. Къаьстта тхо раьза хилар Iарби хоро Iарби меттел даьккхача шин иллена, цу коллективо даьча «Декка» яхача жугати къаман халхара. Царга хьожаш Америкера а, Иорданера а, дукхача советски союзерча къами а делегацеш яр.

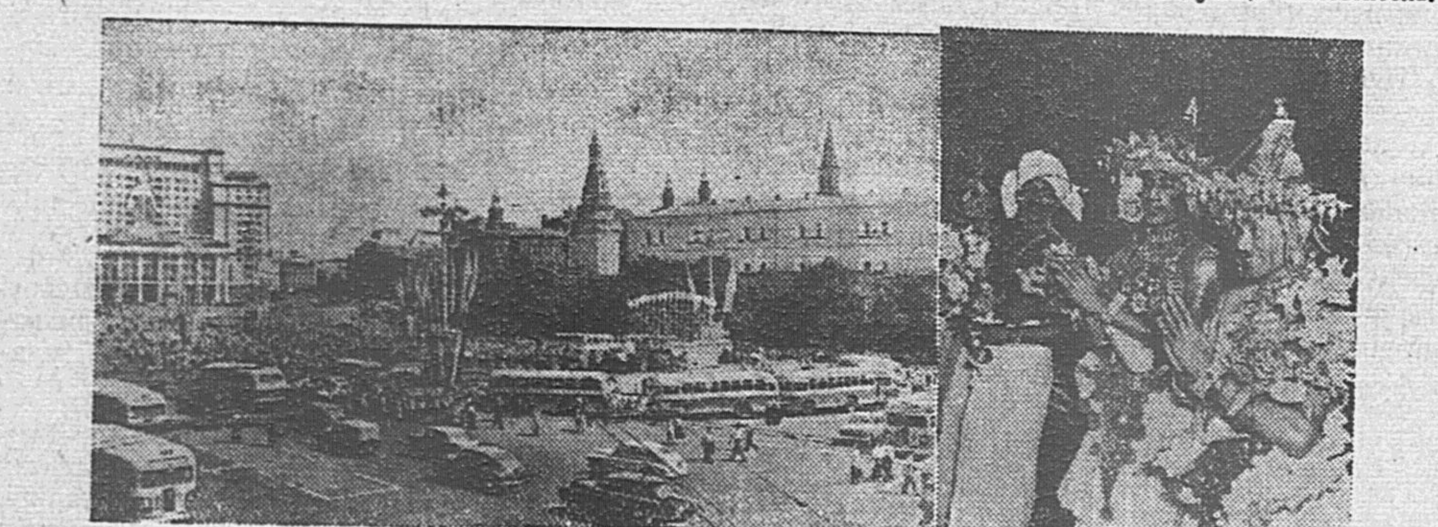
Сайрийна вIашагIдетталуш, значокаш открыткаш дIаюха телаш цхьана фотокарточкаш доахийташ египтянашца чехашца, венгерашца, немцашца, китайцашца хилар тхо. Массанешца а тха вIашагIкхетар доттагIалонца, вIаший деладенна дар.

153 страниц я фестивальни программа, хIаьта из ара хецалехьа цхьанне лаьрхIар фестивалан ерригача мероприятешка хьажа безам хилча ха бIаь шерал чухьанахьа йоацаш эшаргъяр аьнна.

Туристки путевка ха дукха а кIезигах я — еррига диъ ди мара яц. Хьаьта, хьамархIа ца хошар мархIа йолла йиш еце а, цу диъ дийнахьа бIарга дайнар, хьахезар дукха-м дар.

Цига бIарга дайнар цIаккха а дицлургдац.

Дидигов БОРИС,
НГI обкома комсомола отдела заведующе заместитель.

Сурта тIа аьрдехьа — Москва. Фестивала деношка Манежни майдане. аьттехьа — шоай къаман костюмаш тIа а ювхаш цхьан дезала халхархой Гунея (Цейлон) Коммуна яхача майдане хиннача концерте.

ТАСС фотохроника.

„Долла хIама а тамашне хоза дар“

Шолжа-ГIали тIара VI Дерригдунен фестивале бахача наьха группа цIакхаьчай. Царца цIаенача Новогрозненски нефтеперерабатывающи завода инженеро - химико В. Бороденкос йоах шийна фестивале бIаргадайначарех: «Долла хIама а тамашне хоза дар. Укх деношка Москве хиннараашта дег тIа мел хиннар дешаща дIаоалалургдац».

Шоай низаца, Iаьдала новкъосталца

Шолжа-ГIали тIеи, республикеи дукхагIа йолча юрташкеи районашкеи, дукха нохчийи гIалгIайи цIенош деш боахк, даь а баьннаб. Шоай балха гIулакх кхычa къамашта нийсса дIахьош ба уж, Iаьдало новкъостал а деш.

Шолжа-ГIали тIара МогIалбеке бодача наькъаца, города йисте уллача юрта дахаш тайп-тайпара къамаш да. Царна хIанза тIаккхийтар юрта магIа йистте цIенош деш боахка нохчийи гIалгIайи.

Уж цIенош деш боахкача наха юкъе цIенош хьалдаь ваьннав Горпромторга кхоалагIча базан грузчик вола Долаков Сулейма. Цунна, цо болх бечара ниIи кори деннад, цо доакха баркал оал кулгалхошта шийна новкъостал дарах.

— Корри ниIи дац доаккха хIама. Доаккха хIама да къахьегамхо лархIар, цунна кIезига мара деце а, хулчох новкъостал де гIортар — йоах Сулеймас. Сулейма, цIагIа хьакха басар докъаделча чуха йиш я.

Iаьдало новкъостал деш, цIенош хьалдетта ваьннав Сулеймана юхе, Сулейма даь веши воI Iаддал—ВохIап. ХIана тхов тIа а билла чехкка йисте, а даьха ший дезал керда цIеношка чуховшабе лаьрхIа ва из.

Иштта доккха новкъостал даьд шоай болхлочунна Баркинхоев Хьамида Шолжа-ГIали тIарча гIишлош еча кхолагIча управленес. Хьамид цу управлене бетоншикал балха ваха дукха ха яц. Дале а цунна цхьа куб. м. хьу язъяьй мах боацаш, времянка хьалъе. Хьамид времянка етта вала воал. ЧIоагIа баркал йоах Хьамида кулгалхошта, къаьстта баркал йоах цо месткома председатель волча Бабаевна А. С.

Хьамида юхе времянка хьалъяьй цIеношта фундемент а еллай, кирпишк тIа а эзай. Горпромкомбинате чопилгаш деча цехе мастер волча Умаров Iаднанас.

О. Бузуртанов.

Художникий доккхий толамаш

Укх шера 6-ча августа Шолжа-ГIали тIа, республикерча къахьегама резервай цIеношка хьайиилар Советски художникий союза Нохч-ГIалгIаи отделенен художникий выставка.

Доккхача, хозача балхашца сийрда даьхача цIеношка гулбеннабар бIаь гаргга къахьегамхой. Выставка хьайийлар Нохч-ГIалгIай художникий отделенен председатель волча художника н. Сичкос.

Дукха художникаш хьалкхийнаб вай мехка революци хинначул тIехьагIа. Сийлахь-боккха Даьймехка тIом хинначул тIехьагIа ер ялхлагIа художникий выставка хул Шолжа-ГIали тIа. Ала дезаш да, хIанз хьаеллаш йола 6-гIа выставка хьалха хиннарел йIаьхегIа а хозах а хилар. Укх выставке хьахьекха 23 автора 170 живописеи, скульптуреи, графикеи балхаш да, — аьлар н. Сачкос.

Хьалхарча цIагIа дIачуваьлча эггир хьалха бIарг тIаотт В. И. Ленина скульптуран, цун лакхе цIеча кIада тIа яздаьча Ленина дешашта: «искусство халкъий я». С. М. Кирова скульптура (бюст) латт аьттехьарча саьнга. Цу шин скульптура кIал язъяь я говзача художника советски художникий союза члена Твердохлебова цIи.

Художника Астапова лакхера говзал хьахьокх аьрдехьарча саьнга латтача Шерипов Асламбекеи, шоллагIча цIагIа латтача СССР-а халкъа артиста Станиславскеи, Серго Орджоникидзеи скульптораша (бюсташа).

Пена тIа хьалтеха доахкача портретаашта юкъе да художника Гайдуковс дилла граждански тIема дакъалацархочун Яндиев ЗаIами портрет. Художника - скульптора Астаповс яь 1905—1907 шерашка хиннача революцен дакъалацархочун Бутенка бюст я говзача скульптора произведени.

Дукха да выставке хоза а дика чулоацамаш долаш а картинаш. Царна юкъе художника Мордовина «Огородницеи», Чубарова «Крейсер Аврора Петрограде бодача новкъа» яхаши, ужжамо кхыдараши да.

«1830-ча шера хIанзара Шолжа-ГIала уллача хинна крепосcти Полежаеви» яха картина диллад художника Катаргина. Картино хьахьокх 127 шу хьалха Шолжа-ГIали хина сибат.

Кхы мел долча картинашта юкъе чIоагIа белгал да «Кенисберг яккхар» яха Нохч-ГIалгIай художникий отделенен председатело н. Сачкос дилла картина. Цу картина тIа мел дола сурт хьагуш а, кхеталуш а, ший чулоацам болаш а да.

Къаьстта сийрда, дукха нах хьожаш я Ерригсоюзан художникий выставкашка диазза дакъа лаьцача къонача художника Калмыкова дийхка портреташ хьалдохка моттиг.

Сийлахь — боккхача Октябра 40 шу дузача деношка Нохч-ГIалгIай АССР-а граждански Сийлахь — боккахача Даьймехкеи тIемашка дакъалаьцача нахах произведенеш язъергъйолаш я эрсийи, нохчийи, гIалгIайи художникаш юкъе бола художникий коллектив.

Хь. ГАЛАЕВ.

СУРТА ТIА: 1) Эфиопи яхача паччахьалкхера фестивале баьхкараш «Сокольники» парке Йоккхача эстраде дерригадунен концертага хьожаш ба. 2) Голландера мехкарий, эрсий кагий нах, кубинцаш илли оалаш ба Аргентинера венача Роберто Фугацот яхачо аккордионаца локхача ашарца.

1958 шера халкъабоахама план оттаеш я. Предприятешкареи гIирсашкареи йолаяь, кердача бесса фабрично-заводскойи гIирсийи профсоюзий комитетий декхар—къахьегамхоша цу паччахьалкхен гIулакхаца шерра дакъа лацар да. Шо — шоай звеной планированеца дакъа лаца дезаш я областан, краевой, республикански комитеташ, хIаьта совнархозий планированеца — совпрофаш.

Профсоюзаш нах производства управленен юкъе боалабара опыт йолаш я, хIаьта къахьегамхой творчески активностах пайда эцар дика ховш я. Царех лоархxIамех яр социалистически яхь я. ХIанза керттерадар — хIара боахама участке Октября 40-ча шера сийна социалистически яхь вIаштIехьаяккхар да; цу яхьан юкъе беррига болхлой, говзаш, гIулакхебараш боалабар да. Мегаргдолаш дац, цхьаццанахьа индивидуальни тIалоацамаш тIа ца лувцаш сацар; цунах хIара яхь лелаеча сага бехктоккхам лоху. Массанахьа а, производствaн хьалех мегаргдолча, индивидуальни тIалоацам бе гIертача болхлошта мамогIа гIо деза.

Профсоюзаш боахама органашца декхарийла я къахьегама нормированен а алапен организацен а кхоачамбоацараш юкъера дIадаха, ше баьча балха пайдах болхло сакъердаш хилара хьакъехьа йола Ленина принцип нахага кхетаейта.

ХIанз а кIезига пайда эц производстван декхараш къоастадарах болхлойи гIулакхебарийи собранех, производственни совещанех, технически экономически конференцех, новаторий совешанех. Боккъалдар аьлча, цар кхееш йола кIалхара критика, юкъарлен хетар боккха низ болаш гIулакхаш да.

Болхлойи гIулакхебарийи собранеш, производственни совещанеш, конференцеш, активаш, коллективаш производстван планаш, оттаяра а кхоачашъяра а юкъе йоалаяр, къахьегама, алапен, къахьегам лорабара, лоравалара техника. Нормировани а организаци а, рационализацеш, изобретательствош, вахара боахама а культурни къахьегамхой эшамаш кхоачашдар — из деррига а да коммунистически гIишлонаш хьалъяра гIулакха наьха активность лакхайоккхаш.

Советски сага эшарашта теркам бар

Советски профсоюзий беррига низ тIабохийташ ба лаккхлуш латтача къахьегамхой материальнии культурнии хьалий йоаккхо ярна.

Паччахьалкхени боахамеи органаш декхарийла я алапен балха боарамаш эргабахара, къахьегам лорабара, культурни — боахам тоабара декхараш профсоюзаш дакъа а лоацаш кхоачашде. Профсоюзни организацеш декхарийла я болхлошта алапий нийса теларга хьажа, къахьегама законодательство, къаьстта балха денахеи салоIарахеи дола закон, нийса леладарга хьажа, хIаьта хадданза къахьегамхой законаши бокъонаши йохаяра духьала къовсам лоаттабе. СССР-а Лакхерча Совето чIоагIъяча къахьегама хьакъехьа къовсамаш къоастадара йолча положенес профсоюзни организацешта цу гIулакхах дукха бокъонаш лу. Фабрично заводской е моттигерча профсоюзни комитето къахьегама къовсамах баь соцам, закона духьала из беце, хьадда бола соцам ба, хIаьта администраци цо яххар кхоачашде декхарийла а я.

Ткъаь пхиъ шера гаргга профсоюзаша паччахьалкхен социальни страхованенна кулгал шерагара — шерага дукхагIа хулаш дола цу гIулакха ухийта паччахьалкхен ахча дIаухийт цхьан хана саг цамогаш хиларaи пенсештеи лаьрхIа. Цу ахчах доккха дакъа дода къахьегамхойи цар берийи унахцIено лораярна. Иштта, наха санитарно курортни гIулакх дара а болхлойи гIулакхебарийи салаIар вIаштIехьадаккхара 1957 шера профсоюзаша паччахьалкхен социальни страхованех ши миллиард сом гаргга ахча хожадаьд, е сохкадахийтачул дукхагIа кхо бIаь миллион сом гаргга.

Профсоюзай доалахьа йолаш я 11 эзарнел дукхагIа клубаш, культуран цIенош, дворецаш, 11 эзар киноустановкаш, 115 эзар цIе утолокаш, 18 эзар библиотекаш. Цар доалахьа я, цул совх, 8 эзар стадионаш, спортивни площадкаш, спортивни залаш, физкультуран цIенош, бассейнаш, тайп-тайпара спортивни станцеш. Партес декхар оттадаьд масса а юкъарлен организацешта, царца профсоюзашта, хьалхашка декхар — лоархxIаме тоабе политико-кхетаме балхеи, къахьегамхошта культурни гIулакх дареи. Профсоюзий доалахь йолаш йола материальни база ма-могга дегIаккхувлаеза хIаьта нах коммунистически кхетар-а цунах пайда эца беза.

Шийна бIарга ца дайча тешарг вац

Тамашийна я фестивальни Москва. Цун улицаши, майдаши зизашца, лозунгашца, байракхашца хоз яь доккхача цIайна кийчъяь я. Масса йолча Москверча районашка кхыча паччахьалкхен делегацеш лел. Царна сакъердам ба советски наьха бахарца, тамаш ю цар вай мехка даьхача доккхача толамех. ДукхагI бараша тамаш ю эхь ца хеташ, харц а лувш беча буржуазен кхайкамах, советски союза сий доаде гIерташ цар бувцача оапех. 2-ча августа Iурра кхаьчар тхо, вай республикера 50 саг вола туристи группа Москве. — Эггира хьалха Москве гIолла экскурси йир оаха экскурси лелаечо хьехам а беш. Боккха исторически революционни лоархIам болча Красно-Пресненски районах (цу районе яр тха общежити а) дукха сакъердаме хIамаш дийцар тхона экскурси лелаечо. ТIаккха Максима Горьке цIерах йолча улицах дIадолхаш, из я керттера фестивальни улица, хьахьекхар тхога Ленин В. И. чуваьха цIенош, Вокха эрсий композитор Чайковский чу ваьха цIенош, кхозза Ленина В. И. цу тIара къамаьл даь балкон йола цIенош. Пушкина цIерах йолча майда тIа а, Ленински лоамаш тIа МГУ чуйло цIенош долча а хилар тхо. Цул тIехьагI Кремле масса йолча отделенешка, палаташка, соборашка хьежаш сакъердаш сайрийнга а дахар. Сайрийна Пушкина цIерах йолча майдане Венгре, франце, индонезе делегаташа «Дружба народов» яхача эстраде художественни самодеятельни концерт оттадир. ЧIоагIа раьза хилар тхо эрси меттал «Широка страна моя родная» яха илли даьккхача индонезицашта.

ЧIоагIа тамашийна а сакъердаме а дар шоллагIча дийнахьа тхона бIаарга яйна фестивалерча номерех керттера йола, 500 совх саг волча коллективо хи тIа оттаяь гимнастически балет.

Юрта боахаман выставке хилар тхо керттерча повильоне, Казахски, Грузински, Молдавски павильонашка, хIаьта РСФСР-а повильоне Урус-Мартански а Сунженски районера экспонаташ а яйра тхона.

Ленина цIерах йола Музей, цу чу бIарга яйна берий хана денз хьа цо лела яь хIамаш; Къулбехьарча Америкера ший счетах фестивале венача негара шийна фестивале бIарга дайна чунна раьза хиларах даь къамаьл; Iаьржача Африкерча шин неграца картачкаш а доахийташ значокаш дIа-юха а хувцаш тесса хьоашал; юртабоахаман выставке сирийски делегацега «Хоза хети шоана тханцига?» аьлча «Очень хорошо!» яхаш цар тийнна жопаш—дерригаш а цIаккха дицлург доацаш хIамаш да уж. Шийна хьабIарга ца дейча тешарг вац царех.

Албогачиев Билан, Н. ГI. Обкома комсомола секретарь.

Концерташ дIахьокха бахар

4 августа кIиранди дар. Iуйрийна денз дог гIоздаьнна юхьа тIара бесаш лепаш дIа-са удаш сатем боацаш лелаш бар Долакоарча культуран цIен болхлой. Царна хьалхашка оттадаь сийлен декхар дар укх бехктоккхаме йолча хана вай республикан районашкарча къахьегамхошка шоай искусства, говзал дIахьокхар.

Долакоарча культуран цIен концертни бригадан юкъе боагIаш ба Цицкиев Идрис, халхара солист вола Ацаев Джамалда, пандарла-кхархо Маковский Леонид, халхархой нохчо Алиева Кабои Березова Иринеи, иштта кхыбараши. Концерт хьокха вахар 11 саг. Художественни кулгалхой ба Ацаеви Вишняковаи.

Цар шоай говзал дIахьокхаргъя Шолжа-ГIалий тIа, Шаьла, Ведена, Наурски, Грозненски, Сунженски Первомайски, Назрановски районашка.

Бригадан программана юкъе да нохчий а гIалгIайи, эрсийи, хIирийи, гIумкийи, селийи иллеши халхари.

Долакоарча культуран цIен директорас нов. Булгучев Умат-Гирес дувс: «—Тха культуран цIен художественни-концертни бригадан дакъалацархой денгара — денга шоай говзал лакхъеш ба. ХIанз тхоаш дахача тхоай мел йола говзал дIахьоакхаргъя оаха, тхоай болх вай республике мел дахача къамий цхьоагIо, доттагIал чIоагIдарна цар культурни дахар кхы а лакхадарна декхар оттадаь дIахьош да тхо».

Концертни бригадан цхьоагIонга, царна юкъерча доттагIленга хьажача теша мегаргва дIахо йодача хана цар шоай болх тоабеш, говзал шеръеш дIахьорг хиларах.

Т. ТЕБОЕВ.

Планаш тIеххкхоачашъю

Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически революцен 40 шу дизара сийна шоаш тIаийца декхараш кхоачашдарна дика толамаш доах МагIалбикерча «Терек» яхача артелан членаша.

ДIадахача ах шеран план 107,9 процент тIеххкхоачашъяьй артело (председатель нов. Герасимов). Цу артело тега барзкъаш дика тег, тега барцкъа толхадаь моттиг яц. Цига барзкъаш тегийтача дукхача наха чIоагIа баркал оалаш яьзду шоаш артела болхлоех яьздер.

Дукха ха йоацаш цу артеле балха баьхкаб гIалгIай Булгучева Дугурхан, Алероева Кайпа. КIал болх беш хиннача эрсашца, хIирашца дика барт тайна ца ховр вIаший хоатташ, вIаший новкъостал деш йижарий санна болх беш ба уж.

ДIахо йодача хана болх кхы лаьгI ца болийташ кхы а дикагIа бергба тха артелан членаша, Октябрьски Социалистически революцен 40 шу дузаш кхы а тIех коталонаш яхарца духьала гIоргда тхо йоах, — артела председатела нов. Герасимовс.

Т. Тебоев

Сурта тIа:: МагIалбикерча «Терек» яхача артела болхлой — барзкъаштегархой, ура латтар нохчо Алероева Кайпа, машинаца барзкъаш тегаш ягIар Бережная Валентина.

И. Плиева сурт.

Хь. ОСМИЕВ

КIай чо

Да вала, кIай чо, хьа!
Можах, кертах
Гуча бувлаш,
Дикка нийсъеш,
Са пхьукIоагча
МIишка етташ
Iа со дорха чувхаву,
Йис йилла хьо,
Къу ше санна,
КIийлен хувжаш,
Дега курал,
Къона шераш
Дахьа гIерташ сона гу.
Фуд Iа лерхIар?
Доалде гIерт хьо?
Хьа дагар дар
Дайза ваьлча,
Хьа гIулакххаш
Сона Iовдал хеталу, —
ДегIа доал дер
Чо бац хьона,
Даькъаз баларг,
Дог да хьона,—
ХIаьта са дог
Замо къондаь детталу.
Хьай гIулакхах
Цхьа дош хеташ,
Кертах, можах
Сона леташ,
«Хьажал» яхаш,
Хьо хьаьрбаьнна тахан хьувз,
Хьона йолча
Футтаройна,
ТIа-тIа бай беш,
Ер сай ши ког,
Гой, аз тахан
Пхийттар ваьлча санна лувз.

Лекцеш ешилга дика вIашагIделлад

Лекционни болх дика вIашагIбелла дIахьош ба МагIалбикерча районе. Районе вIашагIтеха болх беш 3 группа я. Горкомпартен лекторий группан юкъе 20 саг ва, Iилман а политически а дешар дIадовзийтача обществаца ва 24 саг, НИТОН яхача инженерно-технически обществаца ва 20 саг. Укх шера 7 бетта партен горкома лекторски группас тайп-тайпара 154 лекци йишай, царех 43 лекции йишай республикерча лектораш. Хан-ханахьа а массанел дукхагIа а лекцеш еш партен МагIалбикерча горкома хьалхарча секретаро нов. Авасовс а иштта кхычар а.

Лекцеш ешарна тIера боашаш а, лекцеш кIезига ешаш а ба цу группацара цхьабараш, масала, партен горкома шоллагIча секретаро нов. Гуриевс ерригa а 11 лекци йишай, царех 6 лекци цхьан бетта йишай, районни газета редактора нов. Розинс 4 лекци, НПУ начальника нов. Пыжовс 4 лекци мара йишаяц.

Iилман а политически а дешар дIадовзийтача обществан членаша 36 лекци йишай, НИТОН яхача обществос 22 технически лекци йишай.

Т. Т.

Тхьога ЯЗДУ

Кхалнаьха бокъонех цхьа-ши дош

ЧIанти-юрта Казахстанера юха цIабаьхка бIаь сов дезал ба, цу цIабаьхкача дезалех бола дуккха кагий нах а, иштта маьхкарий а сайранна а, вешта мукъа йолча хана а клубе сакъерда бахкийтац шоай дaьша-ноаноша.

Ала дезаш да: хьалхарча ширача Iадатех юхедисачарех цаI из халар. ХIана мег теш цу маьхкарий дaьша-ноаноша, уж шоай маьхкарий ловзарга бахийта? Ловзарга бахача цу готтача цIагI дIа-юха хьовза моттиг а йоацаш, увзача гIаьленаша чу дохк а оттадаь, хьацараш Iоухаш сахаларга ма боалий уж. ХIаьта клубе бахкийта хIана мегац кагий нах? Фу зе доал — сайран цхьан-шин сахьата клубе а даьккха, цига киноra хьежча а, цунах тарра литературни, е художественни книжкаш, я журналаш дийшача а.

Из санна дола гIулакхаш вайна юкъе лeларо чIоагIа духьале ю вай юкъаралли гIулакхашта.

Кхы долча къамашкара хьокхам эца беза. ДIадаккха деза ширача Iадатех юхе дисараш. Вай мехка маIанах кхалнах цхьа бокъо йолаш хила беза массадолча даькъе а.

Къаьстта вай нохч-гIалгIай къама юкъе долаш дола, кхалнахага ца дешийтара гIуллакх цIендаь дIадаккха деза. ХIанз керда дешара шу долалуча хана къаьстта чIоагIа уйла е езаш а ханача йола цхьаккха йиIиг школе йоацаш ца йита оарцах бовла а беза берий даьй-ноанош.

Р. ДАДУЕВА.

Лорий белхалой

Шолж-ГIалитIарча 4-ча гIали больнице укх деношка шин шера дешаш йола лорий курсаш йисте яьхай. 44 саго экзаменаш дIаенний. Лорий гIулакх шоашта тIехдика ховлга хьахайтар 5 саго.

Берригa курсаш яьха бола нах вей республикан юртарча меттигашка балхаш де бахийтаб.

НОГАЕВ.

Нохчий йоIо декхарлацар

Абсултанова Зайнаби Сталина цIерах йолча колхоза ферма тIа ена цхьа бут мара бац, ше Шалински районе цIаеначул тIехьагI. Цунга дIабеннаб массаехк етт, хьалхагI 75—80 литр шура луш дени бийсани, хIанз цу доахангара цо йоах 90—120 литр шура дени бийсани.

Цхьацца Iаттагара 2000 литр шура йокхаргъя аьнна декхар тIаийцад божабетачар.

Цар дош гIулакххаца лелаш да. Шийга хьабеннача 9 Iаттагара 20 дийнахь 1870 килограмм шура яккхай Зейнабе Партес советски наха хьалхашка оттадаьд чIоагIа доккха декхар, цхьабакъда дулург долаш декхар да, Американ ВIашагIкхийттача штател хьалха довла шурийна, дулха а даьтана хIара сага сих. Зайнабе шийй къаьстта сий долча балхаца, хьaнал дакъа лоацаш а шийй болх лакхехь лелабеш а я.

Художественни самодеятельностан группа

Шолжа-ГIали—тIарча «Нефтянник» яхача культуран цIеношка дукха ха йоаццаш вIашагIтеха я гIалгIайн нохчий кагийча наьха художественни самодеятельностан группа. Цу группаца бола гIалгIай а нохчий а эрсий а кагий нах чIоагIа Iоамабала раьза а болаш Iомалу халха бувла а иллеш даха а кхыдола культуран гIулакххаш де а.

Художественни саодеятельностан группана хьалхале лелаеш ва Индербиев Iимран. Цо из болх лелабу Алма-Ате денз. Дика из болх лелабе ховш ва из.

Цу тайпара йола кагийча наьха художественни самодеятельностан группаш вIашагIтоха еза вай мехка хIара районa клубашка а иштта юрташкарча клубашка.

МАЛЬСАГОВ М.

Оаха яздаьчун ларах

«Сердало» газета 14-ча июла 1957 шера араяьннача пхелагIча номер тIа яьккхаяр «Наьсарен района кулгалхой белхацара кхоачамбоацараш» яхаш кертаяздаьр а долаш н. Галаева Хь. язъяь корреспонденци. Корреспонденце тIа белгалдаьхадар нахаца беча полит-массови белхацара а «Сердало» газета подписка ярах а доккхий кхоачамбоацараш. Наьсарен партен райкома секретара н. Бризгалина цу корреспондеце хьакъехьа редакцега яздаьд: «Корреспонденце тIа яздаьраш бакъда. Нахацара политическии культурно-просветительни белхаш тоадарна а «Сердало» газета подписка гIулакх тоадарна а 26 июла 1957 шера хиннача партен райкома бюрос соцамаш даьд».

14-ча июла 1957 шера арадаьннача «Сердало» газета пхелагIча номера тIатехаяр нов. Евлоева М. язъяь «Хьехархой курсашкара кхоачамбоацараш» яхаш кертеяздаьр дола заметка. Цу заметка ехьакъехьа Нохч - ГIалгIай АССР-а Оргкомитета дешара отдела заведуюши волча нов. Цыганковс редакцега яздаьд: «Нохч-ГIалгIай АССР-а Оргкомитета дешара отдела № 4247 йолаш 11-ча июле 1957 шера яздаьча шийй приказаца хьехархой говзал лакхъеча института директор н. Карагодин М. С. декхарийла ваьв заметка тIа белгалдаьха курсантий обшежитера кхоачамбоацараш дIадаха. Уж кхоачамбоацараш дIа а даьхад, курсантий, обшежитера гIулакххаш кхы а дикагIа тIоадеш а латт».

10-ча июла 1957 шера «Сердало» газета йиълагIча номер тIа яккхача «юртарча къахьегамхошта дика цIенош де деза» яхаш кертаяздаьр долаш н. Ведзижев Ахьмада язъяьча корреспонденцех Урус-Мартановски партен райкома секретара нов. Васильковс редакцега яздаьд: «юртарча къахьегамхошта дика цIенош деза» яхача корреспонденце тIа белгдаьха кхоачамбоацараш хилар бакъда. 25-ча июла 1957 шера денз цIенош хьалдераштa новкъостал дарна МТС-о хьу кхахьа 8 трактори кхыйола гIишлоний материалаш кхахьа 10 лафети, автомашинаши еннай, иштта кхыдола новкъосталаш а ду нохчашта. ЦIенош хьалдара гIулакххаш партен райкома бюрои первични парторганизацешкеи дийцад».

РЕДКОЛЛЕГИ.

Доазол дехьара

Атомни а водородни а герз юкъера дIадаккхара гIулакха йолча дуненюкъерча кхоалагIча конференце

Токио. (ТАСС). Ядерни герз дIадаккхарна дуненюкъерча конференцен таханарача кечояра заседане вIашагIкхийтар машара гIулакха болча болама активисташи, дина группай викалаши, хIаьта иштта Iилмахой-физикаши, юристаши.

Атомни физикан гIулакха говзанчий комиссен хьалхарча заседане дувцаш дар фецара радиоактивност совяларах а цо сага беча Iоаткъамах а лаьца, хIаьта «цIенача бомба» проблемах лаьца а и. кх. дIа а. Заседане къамаьл даьча Японски профессора Миякес белгалдаьккхар ядерни таллар дIадаккхарна сихха да дезаш дола гIулакххаш. Заседане иштта къамаьлаш дир профессора Ортега (Перу), иштта кхыча Iилмахоша а. Дуненюкъерча бакъона а герзаш дIадахара а комиссес къоастадир форда тIа а, дуненюкъера хьажар долча моттигашка а нах хIалак бара герзаши ядерни герз таллари дIадаккхара гIулакхах лаьца, хIаьта иштта кхычар терри торерча тIема блоки а атомни базай хьакъехьа а, иштта кхычарех лаьца а.

Ядерни таллар дIадаккха яхаш ба английски Iилмахой

Лондон. (ТАСС). Тахан укхаза газеташ тIа техаб «доттагIий общества» (квакерий) членаш болча 43 английски цIи хезаь волча Iилмахоча дерригача дунен Iилмахошка ядерни герз таллар дIадоаккхилга де яхаш баь кхайкам.

Кхайкам тIа бехке деш да Англе Iилма машара а адамашта а пайде дерзадара метта, кертера низ из тIема гIулакха Iилман-таллара белхага дерзадеш хилара гIулакх.

«Аханал дуккха а дукхах ахча а тха мехка Iилман гIулакх деш бола нах а — йоах английски Iилмахой кхайкам тIа — шоайх пайда эцаш да военни хьисаперча гIулакхашта эшар лахарна а конструироват дарна а.

Кхайкама кулг яьздаьчарна юкъе ба королевски обществан (английски Iилман академи) членаш профессор Кетлин Лонедейл а профессор Лайонел Пенроз а.

Болгаре металлургически промышленноста дегIаяр

София. (ТАСС). Диъ шу хьалха, 1953 шера 8 августа, В. И. Ленина цIерах йолча металлургически завода мартеновски пешко хьалхара плавка елар. Цунца йолаенна болгарски Iаьржача металлурги дегIаяра юхь.

Советски проектах хьалъяь В. И. Ленина цIерах йола металлургичеcки завод чехка дегIайоагIаш латт. 1955 шера Болгарес дуненюкъерча базара тIа хьалхара дихьар шийй мехка прокат.

Завод кхы дIахо а дегIайоагIаш я.

Хьалъеш латт агломерационни фабрика. Дукха ха йоаццаш хьалъе йолалу листопрокатни цех, шоллагIа доменни пешк. Завод хьалъяь яьлча цо хIара шера арахецаргда 235 эзар тонн чон, 310 эзар тонн болат, 225 эзар тонн прокат.

Гаргарча шерашка болгарски Iаьржа металлурги дегIаяр тоалургда дукха ха йоаццаш аьшка рудаш дола моттигаш кораяь хиларца. Царех лоархIамечар 200 миллион тонн хулча кремиковой залежей базе укхаза хьалъергья керда йоккха металлургически завод.

Октябра 40-шу дизара сийна Болгари кийчлуш йоал

София. ТАСС. Варна яхача гIали тIа Болгаро-Советски гIалан комитета обществас вIащах а теха Советски Союзе промышленность дегIаяра» выставка хьайийлай. Из я Советски Союза вахара 40-шу дизара хьахьокхаш, Сийлахь-йоккхача Октябрьски революцен 40-шу дизара вIашах тохаш йола дукхача выставкаех цаI.

ГДР лаьттан палато Малхбузен германски бундестага кхаикам бо

Берлин, ТАСС. Берлински демократически печато хьадувцаргда селхан Берлине Германски Демократически Республикан лаьттан палатан заседани хилар. Цу заседане тIа Малхбузен Германски бундестагага цхьа барт а болаш кхайкам тIаийцар. (Боннски парламента лаккхера палата). ГДР лаьттан палато бундестага депуташ тIабех ГДР даьча къамаьлашка ла а дийгIа германски шинна а паччахьалкхен конференци ерг йолаш, хIанзарча хана Германи вIашахтохара из эггара диках боа никъ хиларца.

Шоашта тIехь воккхагIчун бIарг ца хилча, **бераш цIилеторгех ловз, гIаьленаш увза доал,** цIеношта юхе цIераш етт, тIаккха цох цIераш ювл, зуламаш дувл.

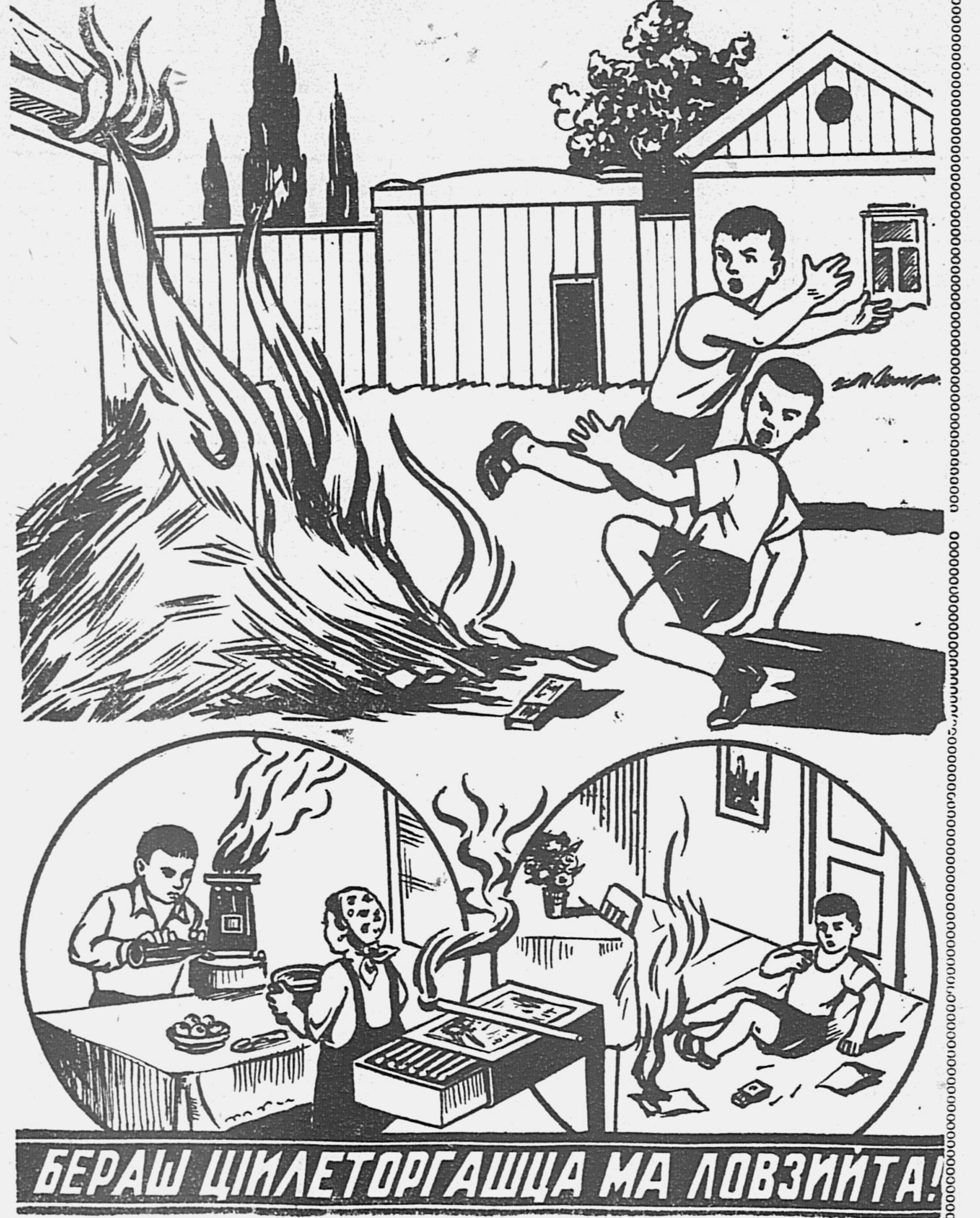
ЦIилеторгаш а фатген а бераш тIакхоачаргдоацача леладе.

ДАЬЙ-НОАНОЙ!

Шоай лоIамехь дитаь бераш цIераца а цIера кхерам болча прибораща ловзара тIера хул. Из бахьан долаш **цIи яла а кхы зуламаш дала а тарлу.**

Пишкаш, самовараш, примусаш летайята электроприбораш дIа-са кхахьийта **мегаргьяц берашка.**

СФ01959

РЕДАКЦЕН АДРЕС: Шолжа-ГIала, Красни фронтовиккий улица, № 23. Телефон 2-30-91.
11-ча августа 1918-ча шера цIерагI йола типографи.

Заказ № 5931.